

ipd.) soočanja s travmami ameriške polpretekle zgodovine ter njenim pronicanjem v enaindvajseto stoletje.

FEELS GOOD MAN

ROBERT KURET

Svet v podivjanem memu

Feels Good Man (2020, Arthur Jones) je dokumentarec o specifično sodobnih fenomenih: alt-rightu, incelih, 4chanu, cinični distanci, trolih, memih, predvsem pa o moči interneta, ki je večini naštetih fenomenov dal nitropospešek. Osredotoča se na zgodbo o tem, kako je Žabec Pepe (Pepe the Frog) iz neškodljivega boemsko-luzerskega stripovskega junaka, ki s prijatelji na veliko igra računalniške igre, skozi memeizacijo postal simbol bele nadvlade in alter ego Donalda Trumpa.

Pri tem gre skozi vse postaje razvoja. Od tistega famoznega stripa, v katerem prijatelj Pepeta zaloti, kako urinira s hlačami, spuščeni vse do gležnjeve, pri čemer Pepe lakonično odvrne: »Feels Good Man.« Fraza, ki jo najprej za svojo vzamejo razni fitness mišičnjaki, kmalu zatem pa še 4chanovska skupnost, postane emblem pofurjanja pozicije lastnega luzerstva. Dokumentarec kot tipičnega uporabnika 4chana prikaže incela, ki živi v (mamini) kleti in cel dan gejma, ob tem pa nam pokaže nekaj takih kleti, nagrmdenih s smetmi, hrano, škatlami iger in svetiščem – računalnikom. Eden

ključnih trenutkov pri temačni preobrazbi Pepeta se zgodi, ko začnejo na 4chan – fascinirani nad Pepetovimi memi, ki jih v nekem trenutku začnejo uporabljati tudi slavni, recimo Nicki Minaj ali Katy Perry – vdirati normiji, torej vsi, ki jih skupnost ne prepozna kot družbene odpadnike. Pri tem film kontrastira mentaliteto 4chana z vsemi selfiji, ki začnejo v drugi dekadi tisočletja preplavljati socialna omrežja in kjer so ljudje najboljše verzija sebe. Da bi se torej skupnost, ki neguje svoje luzerstvo, marginalnost in družbeni rob rešila normijev, se ji posveti rešitev: narediti Pepeka čim bolj nevzdržnega, tako da ga ne bi bilo mogoče posvojiti, apropiirati ali vzeti za svojega – in takrat žalostni žabec Pepe mutira v svojo naci varianto.

Pri vsem tem pa *Feels Good Man* kaže tudi drugo stran, in sicer stran striparja Matta Furieja, ki na trenutke zanimivo niha med *creepy* modelom, v katerega se je vse bolj spremenjal žabec Pepe, in večinoma čudaškim, introvertiranim, apolitičnim umetnikom (in skrbnim očetom, ki hčerki riše stripovske zgodbe za lahko noč), ki se mora dnevno soočati s tem, da je nehote postal avtor nove svastike. Kaže tudi njegovo nemoč pri poskusu preobračanja Pepetove podobe: vsakič, ko se zgodi pobuda, da bi Pepe postal bolj ljubezniv, mu 4chanovci z največjim užitkom pritaknejo kak nespodoben detajl.

Film tako izriše pozicijo avtorja, ki je z vsakim poskusom spodbijanja in predrugačenja Pepetove podobe vedno bolj padal v mlin trolov. Kot *Feels Good Man* pokaže tudi na primerih ameriških volitev l. 2016, se največja zmaga trola zgodi v trenutku, ko ga druga stran – ki s tem postane trolana – prepozna kot sogovornika v debati, čeprav takega, ki ga mora zavrniti. Tako se recimo zgodi tudi Hillary Clinton, ko posredno nagovori 4chanovske Trumpove podpornike: ste videli, kandidatka za predsednico se krega z narisano žabo. Troli ne morejo verjeti, da jih je nekdo vzel zares, saj se zavedajo lastne marginalnosti, zato njihovo zmago pomeni že sam začetek dialoga. Dokumentarec gre tu celo tako daleč, da predlaga 4chanovsko skupnost in Pepeta kot tisti odločilni poriv, zaradi katerega je Trump dobil predsedniške volitve, saj je s svojo retoriko premoči in lažnih informacij utelesil ultimativnega trola in s tem 4chanovsko kulturo. Kot se glasi eden od komentarjev: »We memed him into the White House!«

Za trolanje je značilna pozicija, ki je nikdar ni moč poklicati na odgovornost, saj se vedno skriva za obrambo v smislu, »saj je bila samo fora«. S tem postane emblem tiste lažne zavesti, na katero opozarja linija Marx-Sloterdijk-Žižek, kjer se ravno z distanco do izrečenega, ki poteka na ravni retorike

oz. vednosti, legitimira to izrečeno, torej rasizme, seksizme, šovinizme in druge nestrpnosti. A film vendar pokaže, da je trole moč vzeti zares na področju prava: v trenutku, ko jim je mogoče dokazati, da kršijo zakon, ker širijo nestrpni govor, konec koncev – kot recimo islamofobna pravljica za otroke z žabcem Pepetom v glavni vlogi – pa kršijo tudi avtorske pravice. Če Matt Furie torej ne uspe pri boju s troli na njihovem terenu – s svojo besedo ali gesto proti njihovi – potem več uspeha doživi s pomočjo pravniške ekipe, ki mu (vsaj določen čas) pomaga pro bono.

Feels Good Man sledi »objektivnemu« razvoju dogodkov, a se hkrati do njih tudi opredeljuje. Ne gre za klasičen dokumentarec govorečih glav, saj vsebuje arhivske posnetke predsedniških soočenj, selfi videe 4chanovcev, skrolanje po komentarjih 4chana, kolaže različnih mutacij Pepeta, bistveni za njegovo podobo pa so predvsem animirani odlomki, ki spremljajo njegovo mutacijo. Dokumentarcu kljub objektivni, popisovalni naravi vendar uspe neka performativna gesta onkraj zgodbe striparja in ilustratorja, ki si poskuša povrniti nadzor nad lastno stvaritvijo: gre za to, da ravno z dokumentiranjem razvoja Pepeta, z njegovo evolucijo, film sicer na prvi pogled duplira realnost, a prav z dupliranjem predružači njen narativ: ne gre za to, kar spočetka skuša doseči Matt Furie, da bi spremenil podobo Pepeta nazaj v prijazno in hudomušno žabo, ampak da vzpostavi narativ njegove geneze kot dobrodušnega žabca, ki je doživel ugrabitev s strani 4chanovske skupnosti. Prav prek narativa o ugrabljenem liku se razpira možnost njegove reappropriacije.

Pri tem se zdi, da Pepe postane nekakšen simbol družbene margine ter boja tako za njeno »dušo« kot za njene politične glasove: ali bo ta margina svoje frustracije hranila z besom na ostale rasne, spolne in druge manjšine ter tako podlegla retoriki alt-right trolov ali pa obstaja možnost socialne levičarske alternative, ki bi njihov bes pretvorila v

refleksijo lastne razredne pozicije, znotraj katere se vedno večji delež populacije identificira z odpadniki? Vprašanje, ki ga doku sicer zastavi zgolj implicitno, saj njegov fokus ostaja mem, ki je ušel izpod nadzora in tako razkril neke ključne antagonizme sodobnosti.

TENET

ŽIGA PUCELJ

Hujše kot apokalipsa

Christopher Nolan je v svojem delu s filmom domišljav, z vsakim novim projektom bolj, in uspehi njegovih velikih industrijskih blockbusterjev (**Vitez teme** [The Dark Knight, 2008], **Izvor** [Inception, 2010], **Medzvezdje** [Interstellar, 2014]), namenjenih najširši javnosti, takšno percepcijo le krepijo. Navsezadnje nam je v sredini 2020 prav Nolan vrnil izkušnjo na velikem platnu.

Veliko izkustva **Teneta** (2020) je torej že v tem nastavku razmočenega z nespornim genijem Nolana kot figure velikopotezne filmske produkcije v ozadju in z našim – ravno tako domišljavim – tolmačenjem takšnega genija. A tokrat Nolan res deluje še za nekaj obratov bolj navit, kot bi se metal v lastni lik, kot bi izigral povratno zanko izkustva njegovega dela. *Tenet* je vohunska, proto bondovska fikcija, katere prva domišljavost je, kako v svojem »obračanju žanra na glavo« pričakuje, da bodo pričakovanja javnosti